

Chartija kaip instrumentas strateginio bylinėjimosi procese

diskriminacijos bylų analizė

Natalija Bitiukova

Direktorius pavaduotoja teisės klausimais

Strateginis bylinėjimasis kas tai?

Bylos konstravimo ir vedimo strategija, kuria yra siekiama svarbių teisinių ir/ar socialinių pokyčių visuomenėje.

Strateginis bylinėjimasis vienas iš NVO advokacijos įrankių

"TODAY'S RULING FROM
THE SUPREME COURT
AFFIRMS WHAT MILLIONS
ACROSS THIS COUNTRY
ALREADY KNOW TO BE
TRUE IN THEIR HEARTS:

OUR LOVE IS EQUAL.

THAT THE FOUR WORDS
ETCHED ONTO THE FRONT
OF THE SUPREME COURT –
EQUAL JUSTICE UNDER
LAW – APPLY TO US, TOO!"

– Jim Obergefell

HUMAN
RIGHTS
CAMPAIGN

www.hrc.org/scotus
#LoveWINS

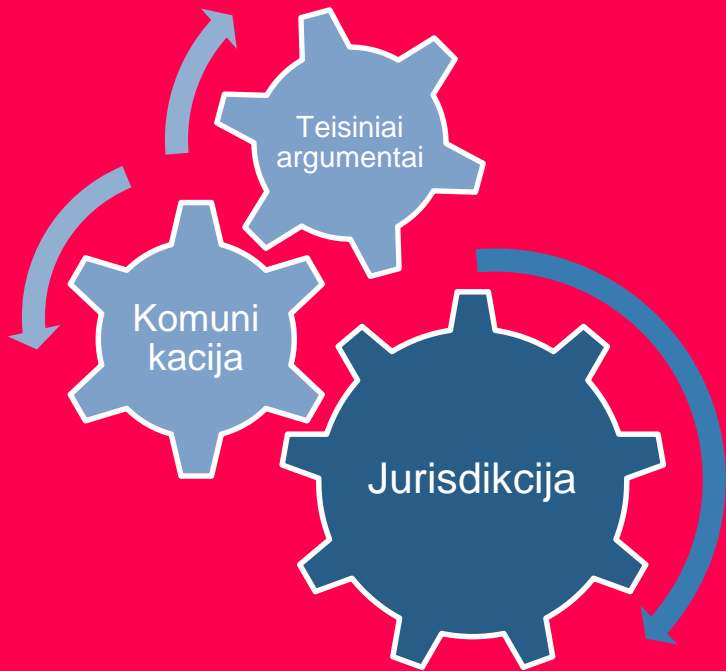

- Bylos sprendimas gali sukurti precedentą, kurį ateityje remsis ir kiti pareiškėjai
- Laimėjimas gali atnešti teigiamą teisinį ir socialinį pokytį
- Bylos procesas gali paskatinti diskusijas visuomenėje
- Reikalauja didelių laiko ir finansinių resursų
- Sudėtinga rasti „tinkamą“ bylą ir klientą
- Pralaimėta byla gali įtvirtinti neigiamą praktiką ir sustiprinti neigiamas visuomenės nuostatas

Strateginio bylinėjimosi plusai ir minusai

Strateginēs bylinējimasīs strategija

2.

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS

NVO strateginis bylinėjimasis

Europos žmogaus teisių teisme

Pareiškėjas

Kiekvienas fizinis asmuo, nevyriausybinės organizacijos ar grupės asmenų, teigiantys, kad jie yra vienos iš Aukštųjų Susitariančių Šalių padaryto Konvencijoje ir jos protokoluose įtvirtintų teisių pažeidimo auka, gali pateikti Teismui individualią peticiją [...] (EŽTK 34 str.)

Pareiškėjo atstovas

Pareiškėjo atstovas, veikdamas vadovaudamasis šios Taisyklės 2 ir 3 punktais, turi būti advokatas, turintis leidimą praktikuoti vienoje iš Aukštųjų Susitariančių Šalių ir vienos iš jų nuolatinis gyventojas, arba asmuo, patvirtintas Sekcijos Prezidento (Teismo Taisyklių 36 str.)

Amicus curiae

Komunikavus bylą Vyriausybei [...] Sekcijos Prezidentas, tinkamo teisingumo vykdymo vardan gali pakviesti arba leisti [...] bet kuriam asmeniui, kuris nėra pareiškjas, pateikti savo komentarus arba, išimtiniais atvejais, dalyvauti posėdyje (Teismo Taisyklių 44 str.)

NVO strateginis bylinėjimasis

Europos žmogaus teisių teisme

Pareiškėjas

Kiekvienas fizinis asmuo, nevyriausybinės organizacijos ar grupės asmenų, teigiantys, kad jie yra vienos iš Aukštųjų Susitariančių Šalių padaryto Konvencijoje ir jos protokoluose įtvirtintų teisių pažeidimo auka, gali pateikti Teismui individualią peticiją [...] (EŽTK 34 str.)

Identoba and Others v. Georgia, no. 73235/12,
2015

Társaság A Szabadságjogokért v. Hungary, no.
37374/05, 2009

NVO strateginis bylinėjimasis

Europos žmogaus teisių teisme

Pareiškėjo atstovas

Pareiškėjo atstovas, veikdamas vadovaudamasis šios Taisyklės 2 ir 3 punktais, turi būti advokatas, turintis leidimą praktikuoti vienoje iš Aukštųjų Susitariančių Šalių ir vienos iš jų nuolatinis gyventojas, arba asmuo, patvirtintas Sekcijos Prezidento (Teismo Taisyklių 36 str.)

Vallianatos and Others v. Greece, nos. 9381/09 and 32684/09, 2013

The Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeanu v Romania, 47848/08, 2014

NVO strateginis bylinėjimasis

Europos žmogaus teisių teisme

Amicus curiae

Teismo pirmininkas, siekiant įgyvendinti teisingumą, gali paprašyti bet kurią, su byla nesusijusią, Aukštąją Susitariančią Šalį arba bet kokį kitą suinteresuotą asmenį, kuris nėra pareiškėjas byloje raštiškai pateikti savo pastabas arba leisti dalyvauti viešame bylos svarstyme (EŽTK 36 str. 2 d.)

Vallianatos and Others v. Greece, nos. 9381/09
and 32684/09, 2013

Oliari and Others v. Italy, nos. 18766/11
36030/11, 2015

NVO – amicus curiae

Europos žmogaus teisių teisme

Figure 1. Number of NGOs' interventions per year

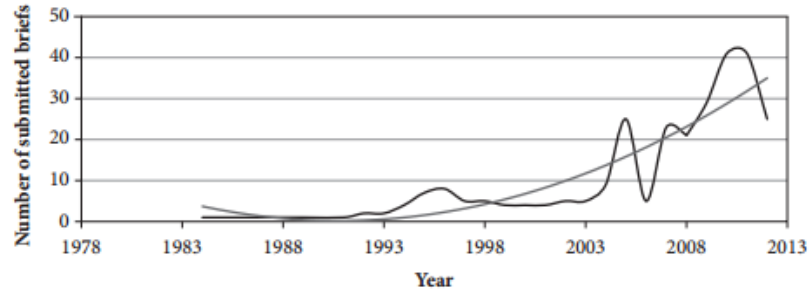
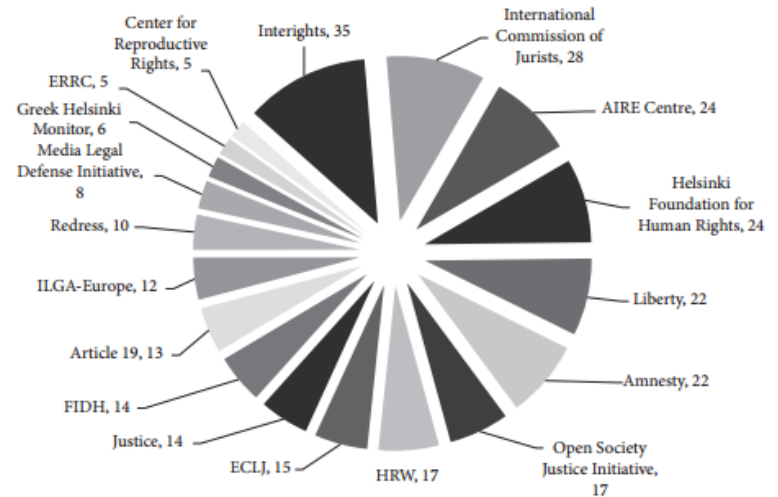

Figure 4. Repeat Players (Groups which have intervened 5 times or more)

3.

**EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS TEIKIAMOS
GALIMYBĖS**

NVO strateginis bylinėjimasis

Europos Sąjungos Teisingumo Teisme

leškinys dėl panaikinimo

Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo gali [...] pateikti ieškinį dėl jam skirtų aktų arba aktų, kurie yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susiję, ar dėl reglamentuojančio pobūdžio teisės aktų, tiesiogiai su juo susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinančių priemonių (SESV 263 str. 4 d.)

Prejudicinis klausimas

[...] Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą (SESV 267 str. 2 d.)

Trečiosios šalies intervencija

Valstybės narės ir Sąjungos institucijos gali įstoti į Teisingumo Teisme nagrinėjamas bylas. Tokia pat teise gali pasinaudoti Sąjungos įstaigos ir organai bei kiti asmenys, galintys įrodyti suinteresuotumą Teismui pateiktos bylos baigtimi (Teismo Statuto 40 str. 1 ir 2 d.)

NVO strateginis bylinėjimasis

Europos Sąjungos Teisingumo Teisme

Prejudicinis klausimas

[...]

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą (SESV 267 str. 2 d.)

2000/43,
2000/78
Direktyvos

Valstybės narės užtikrina, kad asociacijos, organizacijos arba kiti juridiniai asmenys, kurie pagal jų nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus yra teisėtai suinteresuoti, kad būtų užtikrintas šios direktyvos nuostatų laikymasis, gali nukentėjusiojo vardu arba jį remiant, gavus jo arba jos sutikimą dalyvauti šioje direktyvoje nustatytiems įsipareigojimams įgyvendinti numatytoje teismo ir (arba) administracinėse procedūrose (7, 9 str.)

*Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v
Firma Feryn NV, C-54/07, 2008*

NVO strateginis bylinėjimasis

Europos Sąjungos Teisingumo Teisme

Trečiosios šalies intervencija

Valstybės narės ir Sąjungos institucijos gali įstoti į Teisingumo Teisme nagrinėjamas bylas. Tokia pat teise gali pasinaudoti Sąjungos įstaigos ir organai bei kiti asmenys, galintys įrodyti suinteresuotumą Teismui pateiktos bylos baigtimi (Teismo Statuto 40 str. 1 ir 2 d.)

N. S.. v. Secretary of State for the Home Department. and. M. E. and Others. v. Refugee Applications Commissioner. and. Minister for Justice, Equality and Law Reform, C-411/10 ir C-493/10, 2011

CEPS Paper in
LIBERTY and SECURITY
in Europe

**The Court of Justice of the European Union
as a Fundamental Rights Tribunal**
**Challenges for the Effective Delivery of Fundamental
Rights in the Area of Freedom, Security and Justice**
Sergio Carrera, Marie De Somer and Bilyana Petkova
No. 49/August 2012

Abstract

This paper reflects on the challenges facing the effective implementation of the new EU fundamental rights architecture that emerged from the Lisbon Treaty. Particular attention is paid to the role of the Court of Justice of the European Union (CJEU) and its ability to function as a 'fundamental rights tribunal'. The paper first analyses the praxis of the European Court of Human Rights in Strasbourg and its long-standing experience in overseeing the practical implementation of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Against this analysis, it then examines the readiness of the CJEU to live up to its consolidated and strengthened mandate on fundamental rights as one of the prime guarantors of the effective implementation of the EU Charter of Fundamental Rights. We specifically review the role of 'third-party interveners' by non-governmental organisations, international and regional human rights actors as well as 'interim relief measures' when ensuring effective judicial protection of vulnerable individuals in cases of alleged violations of fundamental human rights. To flesh out our arguments, we rely on examples within the scope of the relatively new and complex domain of EU legislation, the Area of Freedom, Security and Justice (AFSJ), and its immigration, external border and asylum policies. In view of the fundamental rights-sensitive nature of these domains, which often encounter shifts of accountability and responsibility in their practical application, and the Lisbon Treaty's expansion of the jurisdiction of the CJEU to interpret and review EU AFSJ legislation, this area can be seen as an excellent test case for the analysis at hand. The final section puts forth a set of policy suggestions that can assist the CJEU in the process of adjusting itself to the new fundamental rights context in a post-Lisbon Treaty setting.

www.ceps.eu

Žmogaus teisių
stebėjimo institutas

Ačiū!

Mano kontaktai: natalija.bitukova@hrmi.lt

Daugiau informacijos apie ŽTSI strategines bylas:

<http://hrmi.lt/strategines-bylos/>